

SPRAWOZDANIE ZA ROK 2008

11 stycznia 2008 r. Gala uroczystego wręczenia nagród zwycięzcom I edycji konkursu dla szkół pt. „Życie nasze i naszej miejscowości tuż po wojnie. Świadectwa historyczne 1948-1956”. **20 listopada 2008 r.** Pierwszy wykład w ramach Walzbrzyjskiej Akademii Historycznej pod patronatem Ośrodka „Pamięć i Przyszłość” (WAH) – prof. Jerzy Eisler (IPN Warszawa) mówił o „Specyfice wydarzeń marnochwałnych na Dolnym Śląsku na tle ogólnej sytuacji w Polsce w 1968 r.” Projekt organizowany we współpracy z Urzędem Miejskim Wałbrzycha. **1 marca 2008 r.** Pokaz filmów pt. „Historia w obiektywie” połączony z warsztatami dla wolontariuszy. **6 marca 2008 r.** Wykład dr. Stanisława Bogaczewicza, pt. „Rola Kościoła Katolickiego w budowaniu polskości na ziemiach zachodnich po 1945 r.” w ramach WAH. **11 marca 2008 r.** Ośrodek zorganizował spotkanie upamiętniające rocznicę śmierci Kardynała Bolesława Kominka – min. złożono kwiaty pod pomnikiem kardynała. **11 marca 2008 r.** Otwarta została strona internetowa poświęcona sztuce kulinarnej Dolnego Śląska www.dolnoslaski.pl. **17 marca 2008 r.** Ośrodek, wraz z Uniwersytem Wrocławskim oraz Instytutem Pamięci Narodowej, zorganizował konferencję „Władci Marca '68 na Dolnym Śląsku. Uczestniczyli w niej około 150 słuchaczy”. **25 marca 2008 r.** Ogłoszenie I edycji konkursu dla szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych „Życie codzienne, kulturalne i społeczne na ziemiach zachodnich. Świadczone historią 1956-1990”. **27 marca 2008 r.** Kolejny wykład w ramach WAH – prof. Krzysztof Kowalec (IPN oddz. Opole, Instytut Historyczny UW) pt. „Programy polskich stronnictw dotyczące Ziemi Zachodnich”. **28 marca 2008 r.** „Pociąg do historii” na wrocławskim Dworcu Nadodrzie – 2 400 zwiedzających. **19 – 23 kwietnia 2008 r.** „Pociąg do historii” na bolesławieckim dworcu kolejowym. W ciągu pięciu dni wystawę zwiedziło 3000 osób. **23 kwietnia 2008 r.** Anna Orupiańska i Joanna Wawrzyniak – zajmujące się w swojej pracy historią mówioną (realizując projekt Ośrodka Karta pt. „Pamiętanie Peerełu”) – przeprowadziły w Ośrodku szkolenie dla 15 wolontariuszy; podczas spotkania zaktualizowane zostały metody zbierania świadectw. **3 – 8 maja 2008 r.** „Pociąg do historii” na stacji w Grodkowie – 2 500 zwiedzających. **7 maja 2008 r.** Premiera filmu „Ocaloneim. Pamięć i Tożsamość” w reżyserii Macieja Pivowarczuka w warszawskim kinie „Piemny” Film, współwyprodukowany przez Ośrodek; opowiada o historii Zakładu Narodowego im. Ossolińskich. **10 – 14 maja 2008 r.** „Pociąg do historii” w Boreczku – 1 800 zwiedzających. **13 maja 2008 r.** Uroczystość wręczenia nagród I edycji konkursu „Święto na placku!” organizowanego przez Ośrodek i Fundację Młodości i Tradycja. **13 maja 2008 r.** Na terenie wrocławskiego Starego Miasta toczyła się edukacyjna gra terenowa pt. „Solidarność Wałbrzeka w stanie wojennym”. Ponad 100 uczestników z wrocławskich szkół średnich miało za zadanie wczuć się w rolę opozycjonistów z lat 80. Ogromne zainteresowanie mediów (m.in. informacja w Teleekspresie, Panorame, Wiadomościach TVP, Fakty TVN, 4 wejścia na żywo w TVN 24). **17 – 21 maja 2008 r.** „Pociąg do historii” w Wokowie – 2 000 zwiedzających. **31 maja – 04 czerwca 2008 r.** „Pociąg do historii” zwiedziło 1 200 mieszkańców Miroszowa i sąsiednich miejscowości. **6 – 11 czerwca 2008 r.** Wystawa „Pociąg do historii” gościła w Ciepłowie. Zwiedziło ją 3 200 osób. **14 – 18 czerwca 2008 r.** Wystawa „Pociąg do historii” w Świdnicy – zwiedziło ją tam 2 200 osób. **21 – 25 czerwca 2008 r.** „Pociąg do historii” zawitał do Kozłyszyna nad Odra. Wystawę zwiedziło 800 osób. **5 lipca 2008 r.** „Pociąg do historii” w Strzelinie. Zwiedziło go 1 000 osób. **4–25 sierpnia 2008 r.** Ośrodek zorganizował wraz z Fundacją Ośrodka KARTA wystawę pt. „68. Środek Peerełu”. Na pięćdziesiąciu tablicach zaprezentowane zostały najważniejsze i najciekawsze wydarzenia, które miały miejsce w ciągu 12 miesięcy roku '68. **1 – 14 sierpnia 2008 r.** Ośrodek „Pamięć i Przyszłość” zorganizował wieloformatową wystawę plenerową „Całe morze budowania. Wrocławska architektura 1945-1989”. **29 lipca – 4 sierpnia 2008 r.** „Pociąg do historii” przebywał w Kozłyszynie nad Odra podczas trwania Przysięgi Włodzkiej. Zwiedziło go wtedy 1200 osób. **9 – 13 sierpnia 2008 r.** „Pociąg do historii” – stacja Kłodzko Główna. Wystawę zwiedziło 1 500 osób. **17 – 22 sierpnia 2008 r.** „Pociąg do historii” – Wrocław Główny. 2100 zwiedzających. **18 sierpnia – 2 września 2008 r.** Wystawa „68. Środek Peerełu” na bolesławieckim rynku. **25 sierpnia 2008 r.** Otwarcie wystawy „Tramwaj Wolności” pt. „Sierpień '80” inaugurująca akcję „30 sierpień 2008 r. Wystawa „Pociąg do historii” gości w Chociwie (zachodniopomorskie). **6 – 10 września 2008 r.** Wystawa „Pociąg do historii” w Marszowie. **7 – 28 września 2008 r.** Wystawa „68. Środek Peerełu” w Nowogrodzku. **13 – 17 września 2008 r.** Wystawa „Pociąg do historii” w Brzegu Dolnym. **15 września 2008 r.** Do sprzedaży trafił pierwszy numer ogólnopolskiego kwartalnika „Pamięć i Przyszłość”. Tytuł numeru: „Ext. Kresy wojenne – ziemia zachodnia”. **15 września 2008 r.** Ogłoszenie wyników konkursu na wypracowania historyczne na konkurs „Wspólna historia”. **19 – 24 września 2008 r.** Wystawa „Pociąg do historii” w Danzynie. **22 września – 1 października 2008 r.** Wystawa „Pociąg do historii”. Kalisz Pomorski. **11 września 2008 r.** Wykład dr. Bożeny Szarynek (Instytut Historyczny UW), „Społeczność żydowska na Dolnym Śląsku po II wojnie światowej”, w ramach WAH. **18 września 2008 r.** Wykład dr. hab. Krzysztofa Szarynki (IPN Wrocław), „Poszukiwania miejsc pochodzenia ofiar terroru komunistycznego na Dolnym Śląsku”, w ramach WAH. **27 września – 1 października 2008 r.** „Pociąg do historii” w Kaliszu Pomorskim. **29 września – 12 października 2008 r.** Wystawa „68. Środek PEERELU” prezentowana w Lubusie. **2 października 2008 r.** Wykład dr. Joanny Nowosielskiej-Sobeł (Instytut Historyczny UW), „Kształtowanie się tożsamości zbiorowej ludności ziem zachodnich po II wojnie światowej na przykładzie Dolnego Śląska” w ramach WAH. **9 października 2008 r.** Wykład Piotra Kokocinińskiego (scenarzysta, m.in. Wrocławskiej Godyny) pt. „Problemy ślądzkości. Henryka Swarcowa”, w ramach WAH. **19 października 2008 r.** Otwarcie wystawy „Boska-Miasteczko Ludzie”. **11 – 15 października 2008 r.** „Pociąg do historii” w Zawerczu. **11 października 2008 r.** Wyświetlenie plenera pt. „Walczyki, Sanktuarium Starego Crodu” w ramach WAH. **13 października 2008 r.** Wystawa „68. Środek PEERELU” prezentowana w Polkowicach. **14 października 2008 r.** Projekcja filmu dokumentalnego pt. „Oskarżenia”, w ramach WAH. **21 października 2008 r.** Projekcja kroniki filmowej – „Ziemia Odrzyńska. Przypięcieli PRL-u”, w ramach WAH. **23 października 2008 r.** Wykład dr. Lukasz Kominińskiego (IPN Warszawa, Instytut Historyczny UW), „Przebieg kryzysów społeczno-politycznych w PRL-u na Dolnym Śląsku” w ramach WAH. **23 października 2008 r.** W Starym Ratuszu we Wrocławiu nastąpiło uroczyste otwarcie wystawy „Teatr Żydowski na Dolnym Śląsku”. Ekspozycja współorganizowana przez Ośrodek; opowiadała o działalności Teatru Żydowskiego, który działał w powojennym Wrocławiu do 1968 r. **24 października 2008 r.** W Sali Konferencyjnej Zakładu Narodowego im. Ossolińskich odbyła się projekcja filmu „Ocaloneim. Pamięć i Tożsamość” w reżyserii Macieja Pivowarczuka. **25–31 października 2008 r.** „Pociąg do historii” w Warszawie (stacja Warszawa Główna) **27 października – 10 listopada 2008 r.** Wystawa „68. Środek PEERELU” prezentowana w Ciepłowie. **30 października 2008 r.** Wykład prof. Sławosław Biednicki (Katedra Etnologii, UW), „Rola kultury w budowaniu tożsamości mieszkańców Dolnego Śląska po II wojnie światowej”, w ramach WAH. **3–6 listopada 2008 r.** „Pociąg do historii” w Warszawie. **5 listopada 2008 r.** Panel dyskusyjny organizowany przez kwartalnik „Pamięć i Przyszłość” pt. „POPULTRIA@POSTHISTORIA. Po co nam dziś historia?”, w którym udział wzięli dr. Lukasz Kamiński (IPN Warszawa, UW), Sebastian Leszka (Krytyka Polityczna), dr. Paweł Ukielski (Muzeum Powstania Warszawskiego), Marek Mútar (Ośrodek „Pamięć i Przyszłość”). **6 listopada 2008 r.** Otwarcie wystawy będącej kolejną ekspozycją z cyklu „Tramwaj Wolności” tym razem w tramwajach obszerec można było wystawę pt. „1918” oraz „Rządzone Święte Niepodległości”. **8–14 listopada 2008 r.** Kwartalnik „Pamięć i Przyszłość” był patronem medialnym tygodniowej edycji Dobrodziejstwa Forum Politycznego i Gospodarczego w Krzywcu. **4 grudnia 2008 r.** Odbyła się konferencja naukowa pt. „Kardynał Bolesław Kominek – prezbiter pojednania polsko-niemieckiego”. **9 grudnia 2008 r.** Wysewst drugi numer kwartalnika „Pamięć i Przyszłość” pt. „Krasnoludki i żołnierze”. **10 grudnia 2008 r.** Premiera filmu „Kaplan Pojednania” oraz debata nt. Ordzede biskupów polskich do biskupów niemieckich jako przykład roli polskiego Kościoła w przezwyciężaniu powojennych podziałów w Europie. **11 grudnia 2008 r.** Otwarcie kolejnych dwóch wystaw w ramach „Tramwaju Wolności” – **17 grudnia 2008 r.** W auli Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu odbyła się wigilia dla 200 „Świadców Historii” oraz rozdanie nagród laureatom II edycji konkursu dla szkół ponadpodstawowych pt. „Życie codzienne, kulturalne i społeczne na ziemiach zachodnich. Świadectwa historyczne 1956-1990”.

Ośrodek
Pamięć i Przyszłość
www.pamieciprzyszlosc.pl

SPIS TREŚCI

Wstęp	7
I Program zbierania świadectw i archiwaliów	8
II Ekspozycje	10
III Projekty edukacyjno-społeczne	19
IV Projekty związane z postacią kardynała Bolesława Kominka	24
V Kwartalnik „Pamięć i Przyszłość”	29
VI Centrum „Pamięć i Przyszłość”	30
VII Promocja	32
załącznik: Kalendarium wydarzeń zorganizowanych przez Ośrodek „Pamięć i Przyszłość” w 2008 r.	34

WSTĘP

Ośrodek „Pamięć i Przyszłość” powstał w marcu 2007 roku jako państwowa instytucja kultury. Jego zadaniem jest promowanie powojennego dziedzictwa kulturowego Dolnego Śląska i Wrocławia. Historia tego regionu jest ważną kartą w dziejach Polski i Europy. Tereny te były wyjątkowym „świadkiem” tragicznych skutków II wojny światowej – wielkich zniszczeń, całkowitej wymiany ludności, trudnych spotkań narodów, terroru komunistycznego i powojennego podziału kontynentu, którego znaczna część znalazła się w strefie systemu totalitarnego. Jednocześnie na dzisiejszych terenach zachodniej Polski symbolicznie ogniskowały się wszystkie zmiany, jakie zaszły w tym czasie w całej Polsce i Europie – odbudowa zniszczeń, budowanie wspólnej tożsamości oraz krzewienie pojednania polsko–niemieckiego czy obalenie systemu komunistycznego.

Ośrodek, chcąc udokumentować i rozpowszechnić wiedzę na temat tej unikatowej historii, podejmuje szereg działań, w tym m.in. takie jak: inicjowanie, prowadzenie i wspieranie projektów badawczych, edukacyjnych, szkoleniowych i kulturalnych; zbieranie, opracowywanie oraz prezentowanie dokumentów, pamiątek oraz świadectw dziedzictwa historycznego, materialnego, duchowego i kulturowego; animowanie refleksji i debaty publicznej; budowanie stałych i czasowych programów wystawienniczych, prowadzenie akcji promocyjnych, społecznych i informacyjnych. Jednym z najważniejszych zadań jest przygotowanie projektu Centrum „Pamięć i Przyszłość”, które ma być miejscem stałej ekspozycji Ośrodka, a przy tym ważnym punktem przestrzeni miejskiej – centrum konferencyjno–naukowym, edukacyjnym, rozrywkowym. W 2008 roku działalność Ośrodka została rozszerzona o kilkanaście nowych, własnych projektów, kontynuowano część inicjatyw z 2007 r., realizowano również przedsięwzięcia współorganizowane z partnerami zewnętrznymi. W sumie, w ciągu swej niespełna dwuletniej działalności, Ośrodek zrealizował prawie 40 projektów, którym towarzyszyło ponad 90 wydarzeń.

W niniejszej publikacji przedstawiamy projekty, które realizowane były w obecnym roku sprawozdawczym – 2008.

I. PROGRAM ZBIERANIA ŚWIADECTW I ARCHIWALIÓW

Program „Świadkowie Historii” jest prowadzony od samego początku istnienia Ośrodka. Jego celem jest gromadzenie wspomnień i pamiątek mieszkańców, by w ten sposób stworzyć archiwum, służące nauce i przyszłym pokoleniom w odtwarzaniu historii tak tej „wielkiej” jak i dziejów życia codziennego.

Pozyskiwanie świadectw odbywa się w dwójki sposób. „Świadkowie Historii” sami spisują swe wspomnienia i dostarczają do Ośrodka, bądź też zgłaszają lub wyrażają chęć podzielenia się swoją wiedzą – wtedy pracownicy Ośrodka lub współpracujący z nim wolontariusze umawiają się z taką osobą na wywiad. Rozmowa ta jest (za zgodą Świadka) nagrywana na dyktafon, a następnie spisywana i opracowywana.

W kończącym się roku sprawozdawczym ustalono nową metodę archiwizowania i opracowywania relacji pozyskiwanych od „Świadków Historii”. Składa się ona z trzyczęściowego podziału gotowej relacji:

- a) nagranie wywiadu,
- b) wierna transkrypcja z zachowaniem specyfiki wyrażania się osoby relacjonującej,
- c) opracowanie pozyskanego tekstu, przede wszystkim przez zamieszczenie przypisów oraz wyjaśnień, odnoszących się do przekazywanych faktów oraz wprowadzenie nowych zasad opisywania świadectw, ich katalogowania i archiwizowania.

Każde świadectwo posiada swą metryczkę, w której określone są podstawowe informacje na temat relacji (np. zakres chronologiczny, geograficzny, podstawowe dane o Świadku, wraz z jego zgodą na upublicznienie relacji), co znaczenie ułatwia ewidencję zbiorów. Do końca 2008 r. do Ośrodka swoje pamiątki i świadectwa złożyło 426 osób.

Zainteresowani mogą w siedzibie Ośrodka korzystać z całego archiwum i wszystkich zgromadzonych świadectw. Zgodnie z założeniami systematycznie odbywa się również zamieszczanie świadectw w specjalnie stworzonej w tym celu bazie internetowej, dzięki czemu zainteresowani mogą korzystać ze zbiorów Ośrodka online.

Istnieje również regularnie powiększana biblioteczka, która dostępna jest zarówno dla pracowników Ośrodka, jak i osób z zewnątrz, które chciałby się zapoznać z pozycjami dotyczącymi historii powojennej.

W ramach programu „Świadkowie Historii” przeprowadzono 40 wywiadów z członkami „Solidarności Walczącej”. Prowadzone są również inne projekty tematyczne, np. zbieranie świadectw od uczestników strajku studenckiego na Politechnice Wrocławskiej w marcu 1968 r. W ten sposób powstają ciekawe zbiory źródeł, dotyczące konkretnego tematu bądź wydarzenia.

Oprócz relacji do archiwum często trafiają zdjęcia, dokumenty oraz przedmioty przekazywane przez Świadków. Nierzadko wykorzystywane są one w projektach Ośrodka – np. część przedmiotów trafia, jako eksponaty, do „Pociągu do historii”, a zdjęcia wzbogacają publikacje. W celu jak najlepszego zabezpieczenia zbiorów został opracowany szczegółowy plan ewakuacji zbiorów archiwum w razie zagrożenia powodziowego lub pożarowego.

Nie sposób nie wspomnieć o roli społecznej, jaką odgrywa program zbierania świadectw. Dla osób, które były pionierami Wrocławia, walczyły w opozycyjnym podziemiu lub znosiły trudy systemu komunistycznego, a które nie znalazły się na kartach podręczników do historii, możliwość podzielenia się swymi, często bardzo cennymi wspomnieniami, jest sposobem na rozliczenie się z przeszłością, poczuciem spełnienia poprzez przekazanie swej wiedzy młodszemu pokoleniu. Niestety, coraz częściej doświadczamy tego, że zbieranie relacji stanowi nierówną walkę z czasem – wielu z naszych Świadków już odeszło, jeszcze więcej odeszło tych, którzy nie zdążyli opowiedzieć swojej historii.

W ramach podziękowania dla naszych Świadków, za poświęcony nam czas i relacje, Ośrodek organizuje co roku spotkanie opłatkowe. Na tegorocznym – 17 grudnia 2008 r. – zjawili się prawie 200 osób.

Ponadto Ośrodek – podobnie jak w 2007 r. – wyprodukował wspólnie z TVP 3 Wrocław dwie serie (każda złożona z 10 filmów), których bohaterami są właśnie Świadkowie współpracujący z naszą instytucją. Odcinki te cyklicznie pojawiały się na antenie TVP 3 Wrocław, w korzystnym czasie antenowym.

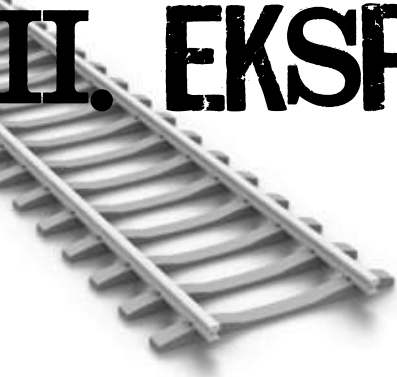
Organizowane są również szkolenia dla wolontariuszy – np. 23 kwietnia 2008 r. Anna Grupińska i Joanna Wawrzyniak, zajmujące się w swojej pracy historią mówioną, poprowadziły warsztaty dla wolontariuszy Ośrodka. W archiwum praktyki letnie odbyli także studenci historii Uniwersytetu Wrocławskiego, a studenci etnologii uczestniczyli w zajęciach, dotyczących metodologii pracy Zespołu Dokumentacyjnego Ośrodka, podczas których odbyła się prezentacja warsztatu i dyskusja problemowa.

Ośrodek, jako jedyna we Wrocławiu państwowa placówka kultury, pod swą opieką przejmował przedmioty zabezpieczone na rzecz Skarbu Państwa, a uznane przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków za dobra kultury narodowej. Rozwiązywało to istotny problem w regionie, w którym do tej pory nie było państwowej instytucji, która mogłaby przejmować tego typu obiekty. Ośrodek, posiadając prawo do zarządzania takimi przedmiotami, inwentaryzował je oraz oddawał w depozyt konkretnym muzeom, by te wykorzystywały je w celach wystawienniczych. Dzięki temu przedmioty, pochodzące ze spadków lub przechwycone w punktach granicznych podczas nielegalnego wywozu, nie zalegają przez lata w magazynach Urzędów Skarbowych i mogą być prezentowane szero-kiemu gronu odbiorców. Najcenniejszą dotąd kolekcją, oddaną do dyspozycji Ośrodka, jest tzw. spadek po Henryku Tomaszewskim (kolekcja lalek), który został przekazany w formie depozytu do Muzeum Miejskiego Wrocławia.

**ŚWIADKOWIE
HISTORII**

II. EKSPOZYCJE

POCIĄG DO HISTORII

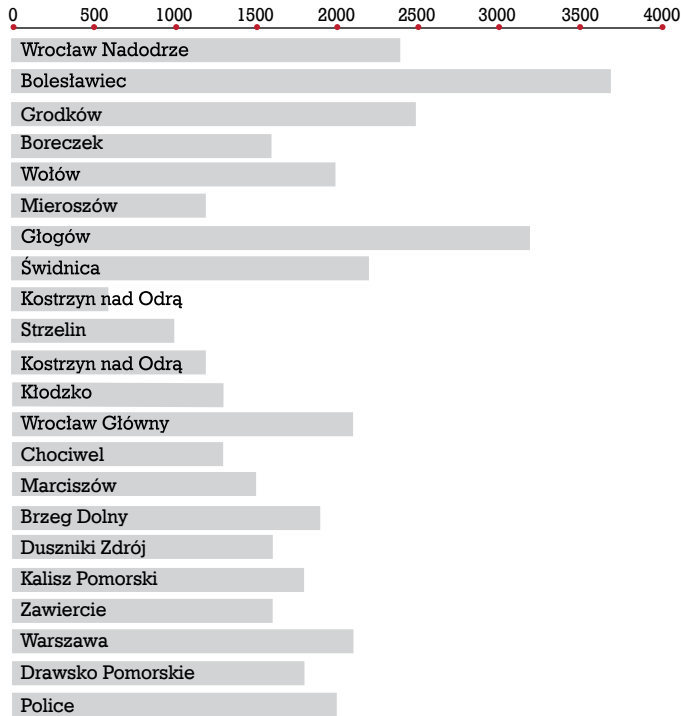
1. „Pociąg do historii”

„Pociąg do historii” to pierwsza w Polsce wystawa multimedialna ulokowana w wagonach składu kolejowego, który odwiedza kolejne miejscowości. Celem ekspozycji jest prezentacja „kamieni milowych” powojennych losów regionu. Historyczny i kulturowy dorobek społeczności tych terenów ukazany został za pomocą nowoczesnych i ciekawych form, jak np. krótkie filmy, prezentacje multimedialne, gry komputerowe, quizy, zabytkowe eksponaty, kopie autentycznych dokumentów, egzemplarze prasowe, plakaty itp. Wystawę uzupełnił „Przewodnik po wystawie *Pociąg do historii*” – publikacja zawierająca rozszerzoną wersję tekstu, tworzącego część składową wystawy oraz dodatkowe materiały ikonograficzne.

„Pociąg” rozpoczął swój kurs jesienią 2007 r. Od tamtej pory prezentowany był 26 razy, w 23 miastach, w 5 województwach. Jego skład stanowi pięć wagonów ekspozycyjnych, wagon – punkt zbierania świadectw i pamiątek oraz dwa wagony techniczne. Każdemu przyjazdowi wystawy do miejscowości towarzyszą imprezy kulturalne, zorganizowane przez lokalne władze; poranne godziny zwiedzania są zarezerwowane dla dzieci i młodzieży szkolnej, która stanowi zwykle procentowo największą grupę odbiorców wystawy oraz akcja promocyjna (plakaty, ogłoszenia w lokalnych mediach, spoty reklamowe w telewizji regionalnej, we Wrocławiu – ogłoszenia przez megafon na Dworcu Głównym). Dzięki „Pociągowi” do Ośrodka trafiło bardzo wiele eksponatów (zwykle przedmiotów codziennego użytku oraz zdjęcia i dokumenty) przekazywanych przez zwiedzających go „Świadków Historii”, którzy jednocześnie składają swoje relacje (w 2008 r. prawie 100) w szóstym wagonie przeznaczonym właśnie do tego celu.

LICZBA ZWIEDZAJĄCYCH WYSTAWĘ (w tysiącach osób)

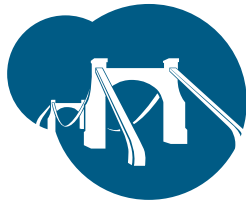

W kończącym się roku sprawozdawczym pokazy wystawy organizowane były wspólnie z miejscowymi jednostkami samorządu terytorialnego. W tym celu ogłoszono nabór ofert dla zainteresowanych gmin i powiatów oraz ustalono procedury, dotyczące zawarcia porozumień o współpracy. W ten sposób ciężar organizacji ekspozycji w każdej z miejscowości rozłożony był na obie strony, mobilizował samorządy oraz samych mieszkańców do zaangażowania się w organizację wystawy.

W roku 2008 wystawa miała 22 odsłony i pokazywana była w 20 miejscowościach. W załączonym wykresie przedstawimy frekwencję oraz stacje, które „Pociąg do historii” odwiedził tym roku.

„Pociąg do historii” doczekał się również swego wirtualnego odpowiednika. Ośrodek zrealizował trójwymiarowy obraz wystawy, który w przyszłym roku ma być prezentowany szerszej publiczności, jako element powstającego Wirtualnego Muzeum.

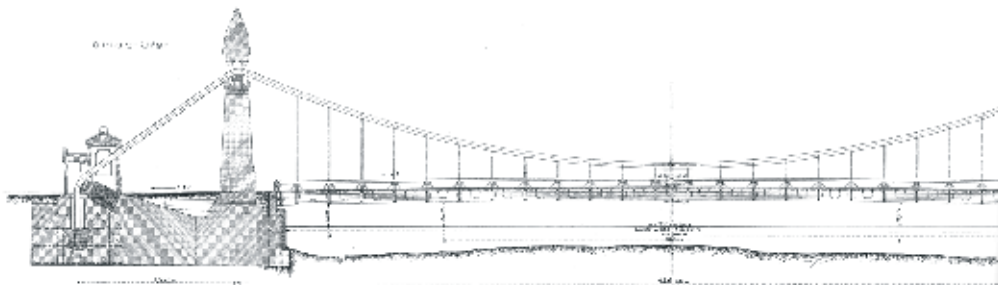

RZKA • miasto • Ludzie

PŁYWAJĄCA WYSTAWA NA STULETNIJ BARCE

2. „Rzeka–Miasto–Ludzie”

Celem tej wystawy, której główna część ekspozycji znajdowała się na pokładzie barki, było zaprezentowanie w interaktywnej, multimedialnej i nowoczesnej formie znaczenia (gospodarczego, kulturowego, historycznego) rzeki Odry oraz jej roli dla Wrocławia i jego mieszkańców. Zadania, jakie zostały postawione przed projektem „Rzeka–Miasto–Ludzie”, to m.in. zwrócenie uwagi na historię regionu, przez który przepływa Odra, zwiększenie świadomości społecznej w zakresie wartości historycznej Odry i jej infrastruktury, zwrócenie uwagi społeczeństwa na potencjał gospodarczy i funkcjonalny rzeki, a także na problemy związane z Odrą i jej infrastrukturą; promocja rzeki i terenów nadrzecznych, jako obiektu rekreacyjnego, sportowego, wypoczynkowego z dużym potencjałem turystycznym oraz kulturalnym.

Podczas tworzenia wystawy przeprowadzone zostały kwerendy zbiorów najważniejszych polskich instytucji i bibliotek, które zawierają materiały, dotyczące wrocławskiej żeglugi na Odrze (m.in. Zbiory Specjalne Biblioteki Uniwersyteckiej na Piasku, zbiory Muzeum Miejskiego Wrocławia, archiwum Telewizji Polskiej itp.). Przeprowadzone zostały również konsultacje z najważniejszymi instytucjami, zajmującymi się tym tematem. Wykonano wszelkie prace związane z aranżacją statku oraz całej wystawy. Na użytek ekspozycji wyprodukowano filmy dokumentalne, m.in. o historii barki „Złota Kaczka” oraz o pionierach odrzańskiej żeglugi, a także dwie gry komputerowe, związane tematycznie z życiem i pracą na wodach Odry.

Wernisaż ekspozycji odbył się 10 października 2008 r. Wystawa stanęła przy bulwarze Xawerego Dunikowskiego we Wrocławiu i złożona była z dwóch części. W skład pierwszej – umieszczonej na nadbrzeżu – wchodziły tablice wystawowe, eksponaty (kotwice, sieci itp.) oraz prezenter z grą komputerową. Głównym elementem drugiej części ekspozycji była zabytkowa barka, której pokład stanowił oryginalną przestrzeń wystawienniczą. Zwiedzający mogli zapoznać się z historią związku Wrocławia z Odrą dzięki tradycyjnym tablicom wystawienniczym, filmom dokumentalnym prezentowanym na wystawie, fotografiom, eksponatom żeglarskim, dla najmłodszych przygotowano były gry komputerowe.

Podczas akcji promującej wystawę oprócz tradycyjnych środków (plakaty, ulotki, zaproszenia, ogłoszenia w prasie) zorganizowano także konkurs radiowy (Radio RAM). Słuchacze, którzy poprawnie odpowiedzieli na pytania dotyczące Odry i Wrocławia, otrzymali podwójne bilety na projekcję filmów: „Rejs” oraz „Dwoje z wielkiej rzeki” – które odbyły się 4 listopada na pokładzie barki „Złota Kaczka”. Na statku odbyło się także spotkanie (28 listopada) olimpijczyka Pawła Rańdy z dziećmi z wrocławskiej Szkoły Podstawowej nr 85, której uczniowie regularnie biorą udział we współorganizowanym przez Ośrodek konkursie „Święto na plakacie”. Wioślarz, zdobywca srebra w Pekinie, m.in. zachęcał młodzież do trenowania sportów wodnych i o dbałość o profilaktykę zdrowotną. Wystawa stała się również miejscem spotkań środowiskowych żeglarzy śródlądowych, harcerzy i wszystkich miłośników Odry.

W ten sposób udało się wykreować nową przestrzeń kulturalną w mieście.

Na część wystawy znajdującej się na barce sprzedawane były bilety, dzięki czemu obliczona została liczba zwiedzających: 3,5 tys. Zwiedzanie ekspozycji znajdującej się na nabrzeżu było bezpłatne, dlatego można szacować, że obejrzało ją około 10 tys. osób.

3. „Całe morze budowania.
Wrocławska architektura 1945–1989”

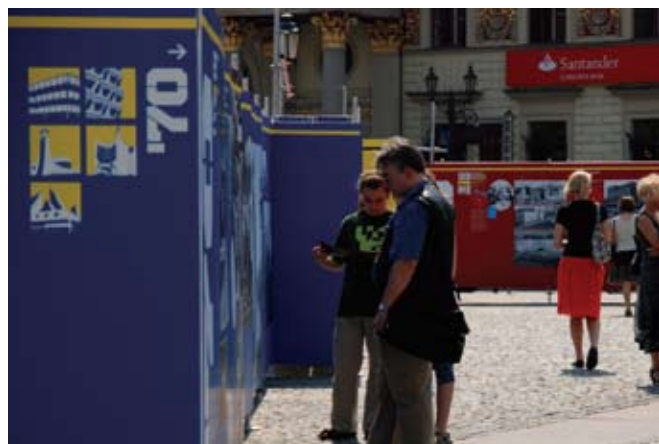
CAŁE MORZE BUDO- WANIA

Wrocławska architektura
1945 – 1989

W dniach 1–14 sierpnia na wrocławskim Rynku stanęła wystawa pt. „Całe morze budowania. Wrocławska architektura 1945–1989”. Projekt ten zrealizowany został przez Ośrodek z udziałem Muzeum Architektury we Wrocławiu; autorami wystawy byli: Agata Gabiś i Michał Duda. Ekspozycja miała za zadanie przedstawić ciekawsze budowle, które powstały we Wrocławiu po wojnie. Większość z nich, dziś nieatrakcyjna i w złej kondycji, w czasie gdy powstawała, była postrzegana jako projekty innowacyjne i prekursorskie. Ekspozycja miała charakter plenerowy i zachęcała do zwiedzania już samą swą aranżacją. Plansze wystawiennicze zostały ustawione w prostokąt, do którego prowadziło kilka wejść. Od strony zewnętrznej, czyli od ulicy, na planszach umieszczone zostały wielkoformatowe, panoramiczne zdjęcia ruin miasta. Wnętrze ukazywało zaś nowe oblicze Wrocławia, już po odbudowie.

Na wystawie zaprezentowano archiwalne fotografie około 30 obiektów wraz z informacjami na temat autorów, datami powstania i dokładnymi danymi adresowymi tych budynków.

Stojąca w centrum miasta w okresie wakacyjnym ekspozycja została obejrzana przez wielu wrocławian i turystów. Cieszyła się bardzo dużym zainteresowaniem, szczególnie wśród młodych ludzi odwiedzających Wrocław. Z myślą o nich ekspozycję uzupełniała specjalnie stworzona w tym celu mapka, na której zaznaczone zostały budynki opisane na wystawie, co umożliwiało zwiedzanie miasta tropem powojennego budownictwa. Wydano także kartki pocztowe z najciekawszymi zdjęciami, które pojawiły się na wystawie.

4. „Tramwaj Wolności”

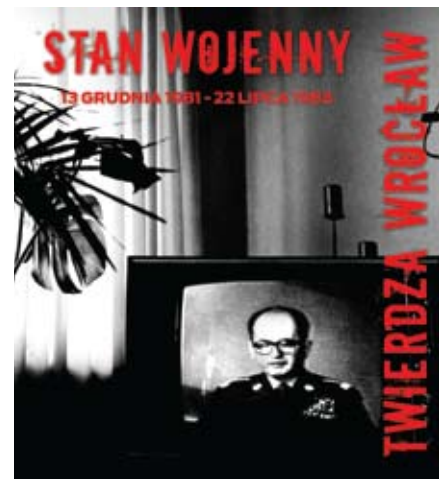
„Tramwaj Wolności” to pomysł realizowany wspólnie z Zarządem Regionu Dolnośląskiej „Solidarność” oraz wrocławskim MPK, polegający na zaprezentowaniu we wrocławskich tramwajach kursowych pięciu wystaw, związanych tematycznie z zagadnieniem wolności. Dzięki temu pasażerowie, w drodze do pracy czy szkoły, mogli zapoznawać się ze znajdującymi się we wnętrzu tramwaju wystawami.

Ekspozycją, otwierającą cykl, była wystawa prezentująca zbiór fotografii z Sierpnia 1980 r. – miesiąca robotniczych strajków, które odmieniły rzeczywistość społeczną i polityczną Polski Ludowej, kierując ją na drogę zmierzającą w kierunku demokracji i wolności. Ekspozycję można było obejrzeć od sierpnia do października 2008 r. Następnie w tramwajach prezentowane były dwie wystawy, które „ruszyły” na wrocławskie tory 6 listopada 2008 r.

Wystawa „Rok 1918” – zorganizowana w ramach rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości. Składały się na nią zdjęcia, dokumenty i cytaty z przełomowego dla naszego kraju roku 1918. Pozwalała ona zrozumieć, w jaki sposób doszło do odzyskania przez Polskę upragnionej niepodległości.

Wystawa „Radosne Święto Niepodległości” składała się z prac wyróżnionych w cyklu konkursów pt. „Radosne Obchody Święta Niepodległości”. Kolorowe i inspirujące prace plastyczne dzieci i młodzieży pokazywały nam, jak można w radosny sposób obchodzić to jedno z najważniejszych świąt państwowych.

Kolejnymi ekspozycjami prezentowanymi w „Tramwaju Wolności” były: „Stan wojenny. 13 grudnia 1981–22 lipca 1983. Twierdza Wrocław” oraz „W obronie Solidarności”. Pierwsza z nich składała się ze zdjęć z demonstracji, dzięki którym Wrocław zyskał wśród solidarnościowej opozycji miano Twierdzy. Druga zawierała plakaty, ukazujące się w różnych krajach podczas trwania stanu wojennego w Polsce, będących wyrazem poparcia dla działań „Solidarności”. Obie ekspozycje otworzone zostały 11 grudnia 2008 r.

Środek Peerelu

'68

5. „'68. Środek Peerelu”

Wystawa powstała przy współpracy z Ośrodkiem KARTA, prezentowana była w dniach 4–17 sierpnia 2008 r. na wrocławskim Rynku i dotyczyła jednego z najważniejszych okresów w historii Polski po II wojnie światowej. Materiały ikonograficzne przedstawiające zarówno wydarzenia rangi państwowej, jak i kulisy dnia codziennego, ukazywały dwanaście miesięcy roku 1968.

Po wrocławskiej „odstonie” (w miesiącach sierpień–wrzesień) ekspozycja była wypożyczana władzom miast, które chciały zaprezentować ją swoim mieszkańcom. W ten sposób wystawa stanęła w centrum Bolesławca, Nowogrodźca, Lubina, Polkowic, Głogowa i Zawiercia.

6. „Rok 1918”

Wystawę, zrealizowaną wraz z Ośrodkiem KARTA, Urzędem Miejskim Wrocławia i Bankiem Zachodnim WBK, można było oglądać we Wrocławiu w dniach 11–30 listopada 2008 r. Ekspozycja stworzona została w związku z 90. rocznicą odzyskania przez Polskę niepodległości. Skrócona wersja ekspozycji prezentowana była w ramach cyklu „Tramwaj Wolności”.

7. „Radosne Święto Niepodległości”

Ta wystawa plenerowa złożona z prac plastycznych dzieci stała na wrocławskim Rynku w dniach 11–30 listopada 2008 r. Współrealizowana była wraz z Wrocławskim Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Urzędem Miejskim Wrocławia. Wpisała się w cykl imprez przygotowanych we Wrocławiu w związku z obchodami rocznicy odzyskania niepodległości. Prezentowane na ekspozycji prace plastyczne dzieci miały pokazać, jak w radosny i optymistyczny sposób można postrzegać patriotyzm i świętować uroczystości państwowe. Podobnie jak przy wystawie „Rok 1918” – skrócona wersja ekspozycji prezentowana była w ramach cyklu „Tramwaj Wolności”.

8. „Teatr Żydowski we Wrocławiu”

Wystawa opowiadająca o dziejach Teatru Żydowskiego, który działał w powojennym Wrocławiu do 1968 r. zorganizowana została wspólnie z Fundacją Bente Kahan, Muzeum Miejskim Wrocławia oraz Zakładem Studiów Żydowskich Uniwersytetu Wrocławskiego. Podczas trwania ekspozycji (od 23 października do 30 listopada) można było zobaczyć scenografie do najważniejszych spektakli, kostiumy, zdjęcia aktorów, pamiątki po reżyserze oraz kierowniku artystycznym Teatru Jakubie Rotbaumie. Ekspozycja stała we wrocławskim ratuszu.

9. „CSSO. Ruch wsparcia Solidarności. Środowiska wolnego świata przeciw zniewoleniu Polski”

Wystawa została zorganizowana z okazji dwudziestopięciolecia powstania Conference of „Solidarity” Support Organizations (CSSO – Porozumienie Organizacji Wspierających „Solidarność”). Składały się na nią zdjęcia, plakaty oraz wypowiedzi członków Porozumienia Organizacji Wspierających „Solidarność”. Ekspozycję – współorganizowaną wspólnie przez Senat Rzeczypospolitej Polskiej, Ośrodek „Pamięć i Przyszłość” oraz Ośrodek KARTA – można było oglądać 12–23 grudnia w północnej pierzei wrocławskiego Rynku.

III. PROJEKTY EDUKACYJNO- -SPOŁECZNE

1. Konkurs dla szkół „Życie codzienne, kulturalne i społeczne na ziemiach zachodnich. Świadcstwa historyczne 1956–1980”

W kończącym się roku sprawozdawczym zorganizowana została II edycja konkursu dla szkół pt. „Życie codzienne, kulturalne i społeczne na ziemiach zachodnich. Świadcstwa historyczne 1956–1980”. Głównym zadaniem uczniów było dotarcie do żyjących świadków historycznych wydarzeń, mieszczących się w ramach czasu określonego w temacie konkursu oraz przeprowadzenie z nimi wywiadu, który następnie należało skonfrontować z innymi źródłami i wiedzą na temat badanego okresu historycznego. Forma pracy była dowolna. Celem konkursu było m.in. to, aby uczniowie starali się zrozumieć problemy codzienności tamtych lat oraz dylematy, przed jakimi stawali ich dziadkowie i rodzice. Jednocześnie zależy nam, aby uratować przed zapomnieniem te świadcstwa, które mogłyby nigdy nie ujrzeć światła dziennego.

Konkurs ogłoszony został wiosną 2008 r. Prace nadsyłane były do 10 października, a wyniki ogłoszono 15 grudnia. Na konkurs nadeszło 161 prac.

2. Gra fabularna „Solidarność Walcząca” w stanie wojennym

Gra plenerowa, rozgrywająca się na terenie wrocławskiego Starego Miasta, skierowana była do uczniów wrocławskich szkół ponadgimnazjalnych. Jej uczestnicy wcielali się w członków „Solidarności Walczącej” i wykonywali wszystkie wyznaczone im zadania. W ten niecodzienny sposób chcieliśmy pokazać młodzieży, że poznawanie historii wcale nie musi ograniczać się do wertowania książek i źródeł. Dynamiczna formuła, ciekawe zadania i wartości poznawcze jakie za sobą niosła gra, miały popularyzować historię najnowszą ziem zachodnich.

Do udziału w grze zgłosiło się 8 szkół, w tym 11 drużyn – w sumie 110 uczniów. Przy organizacji gry wykorzystano elementy rekonstrukcji, np. pojawiła się milicyjna Nyska i Uaz, gościem honorowym był szef „Solidarności Walczącej” Kornel Morawiecki. Projekt zrealizowany został 13 maja. W tym samym dniu odbyło się ogłoszenie wyników i rozdanie nagród.

**WIE DAJ SIĘ
ZŁAPAĆ SB!**

3. Konkurs „Stypendium dla młodego naukowca”

Konkurs dla młodych naukowców skierowany był do wszystkich doktorantów z placówek naukowych w Polsce, którzy w swoich badaniach zajmują się problematyką związaną z powojenną historią terenów przyłączonych do Polski po II wojnie światowej. Chętni do wzięcia udziału w konkursie musieli nadesłać swoje zgłoszenia wraz z wykazem dokonań naukowych, charakterystyką swych badań, a także listami polecającymi z uczelni i od samodzielnego pracownika naukowego. Konkurs został ogłoszony wiosną roku 2008 r., rozstrzygnięto go we wrześniu tegoż roku. Spośród 13 zgłoszeń Ośrodek wybrał i wsparł czterech stypendystów.

4. Wałbrzyska Akademia Historyczna

Wraz z Urzędem Miejskim w Wałbrzychu zorganizowana została seria wykładów z udziałem czołowych polskich naukowców – głównie historyków, kulturoznawców, a także scenarzysty sztuki teatralnej „Golgota Wroclawska”. Tematyka prelekcji związana była z powojenną historią Dolnego Śląska. Uczestnikami byli przede wszystkim studenci i uczniowie wałbrzyskich szkół oraz słuchacze Wałbrzyskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku. Celem projektu był przede wszystkim aspekt edukacyjny oraz ożywienie w tym regionie zainteresowania historią. Podczas spotkań w ramach WAH przedstawiciele Ośrodka propagowali wśród słuchaczy program „Świadkowie Historii”. W skład Wałbrzyskiej Akademii Historycznej oprócz prelekcji wchodziły również projekcje filmów oraz projekty turystyczne. W każdym z tych przedsięwzięć uczestniczyło około 100 osób – głównie mieszkańcy Wałbrzycha i okolic.

5. Konferencja oraz warsztaty dla nauczycieli „Lubiąż – pamięć i przyszłość”

W dniu 20 listopada Ośrodek wraz z Fundacją Lubiąż oraz Wrocławskim Centrum Doskonalenia Nauczycieli zorganizował konferencję oraz warsztaty dla nauczycieli wszystkich etapów edukacji, zainteresowanych dziedzictwem kulturowym Dolnego Śląska. Wykłady i warsztaty prowadzili: dr Piotr Oszczanowski, Beata Maciejewska, Paweł Skrzywanek, Małgorzata Olewińska-Syta oraz Ewa Skrzywanek. W projekcie udział wzięło czterdziestu nauczycieli z wrocławskich szkół.

6. Konferencja „Wokół Marca '68 na Dolnym Śląsku”

Ośrodek wraz z Uniwersytetem Wrocławskim oraz Instytutem Pamięci Narodowej współorganizował 17 marca 2008 r. sesję naukową dotyczącą Marca 1968 r., w ramach której swoje referaty przedstawili prof. Włodzimierz Suleja, dr Bożena Szaynok, dr hab Krzysztof Szwagrzyk, Paweł Piotrowski, dr Łukasz Kamiński, Łukasz Dwilewicz, dr Jarosław Syrynek, dr Dariusz Wojtaszyn, dr Robert Klementowski, dr Sebastian Ligarski. Każdy z wykładów przyciągnął ponad 150 słuchaczy – głównie studentów Uniwersytetu Wrocławskiego (miejsce konferencji był Instytut Historii UW).

7. Strona internetowa pt. „Dolnoślązacy przy stole” (www.dolnoslaskistol.pl)

W marcu uruchomiona została strona internetowa dotycząca kuchni jaka wytworzyła się na ziemiach zachodnich, bogatej w potrawy rodem z kresów a także wielu innych zakątków Polski. Czytelnicy strony mogą korzystać z zamieszczonych na niej przepisów na „dolnośląskie” przysmaki, mogą również sami ją tworzyć, przysyłając własne receptury, a także dowiedzieć się czegoś o historii i kulturze jedzenia na terenach ziem zachodnich. Projekt realizowany jest przy współpracy z gazetą Polska The Times, w której regularnie publikowane są artykuły dotyczące tematyki dolnośląskiej kuchni. Głównym celem projektu jest wzmocnienie poczucia tożsamości lokalnej i promocja historii ziem zachodnich.

8. Wirtualne Muzeum

Trwają prace realizujące projekt Wirtualnego Muzeum, które będzie miało na celu prezentację powojennej historii regionu na specjalnym portalu internetowym. W interaktywny sposób użytkownik strony zapoznawałby się zarówno ze zbiorami Ośrodka (świadectwa, dokumenty, fotografie, mapy, eksponaty), jak i poznawał historię w ciekawy sposób.

9. Publikacja ze scenariuszami lekcji

Ośrodek w kończącym się roku sprawozdawczym rozpoczął prace nad stworzeniem publikacji przeznaczonej dla nauczycieli szkół ponadpodstawowych. Książka zawierać będzie konspekty (scenariusze) ciekawych i niebanalnych lekcji, opisujących powojenną historię regionu i stanowić ma pomoc dla nauczycieli w przeprowadzaniu lekcji, dotyczących historii regionalnej. Będzie ona uzupełniona płytą, zawierającą pomocne materiały ikonograficzne i filmowe, które skutecznie uatrakcyjnią sposób przekazywania wiedzy na lekcjach.

Do końca 2008 r. zostały zamówione i napisane konspekty. Zostały one sprawdzone przez metodyka (prof. Joanna Wojdon), przeszły redakcję, zamówiono projekt graficzny layoutu publikacji, ogłoszono i rozstrzygnięto przetarg na druk książeczki (ma zostać wydana do końca kwietnia 2009 r.). Wykonano także kwerendę materiałów ikonograficznych i filmowych, które znajdują się na płycie uzupełniającej publikację oraz zamówiono wykonanie layoutu tejże płyty.

10. Festiwal filmowy „Kadry Wrocławia”

Festiwal filmowy „Kadry Wrocławia”, który odbył się w dniach 13–20 listopada 2008 r. w sali głównej Multikina w Pasażu Grunwaldzkim był współorganizowany przez Ośrodek, Multikino Odział Wrocław oraz Dolnośląską Szkołę Wyższą. Główną ideą festiwalu było przedstawienie szerokiej publiczności filmów, w których przewijającym się motywem jest Wrocław. Pokazy zostały podzielone na 4 części:

- Wrocław w starym kinie – filmy braci Lumiere kręcone we Wrocławiu oraz „Nosferatu”.
- Wrocław 1945 i potem – dzieje miasta – filmy dokumentalne ukazujące panoramę miasta od walk i zniszczeń Festung Breslau przez kolejne dekady dźwigania się Wrocławia ze zniszczeń aż do współczesności.
- Miasto, ludzie – odchodzące ślady – blok filmów, w których historia miasta ukazana jest poprzez losy i wspomnienia jego mieszkańców.
- W starym kinie – film „Zaraza” o epidemii czarnej ospy, która wybuchła we Wrocławiu w 1963 r.

W festiwalu wykorzystane zostały również filmy wyprodukowane przez Ośrodek: „Czarno-biały”, „Oczami dziecka”, „Kominiek”, „Wrocławski gawrosz”, które stworzone zostały na potrzeby „Pociągu do historii”.

Projekcji filmów towarzyszyła wystawa zdjęć Stefana Arczyńskiego – autora dokumentującego w swych fotografiach historię powojennego Wrocławia.

Przegląd w szczególności skierowany był do młodych ludzi i miał służyć edukacji historyczno-regionalnej. W ciągu niespełna tygodnia trwania festiwalu na każdy pokaz zbierał się komplet widzów. Projekt cieszył się niezmierną popularnością zarówno wśród widzów jak i mediów.

W ramach porozumienia z Multikinem w kinie w Pasażu Grunwaldzkim przed każdą projekcją filmu „Świadectwo” prezentowany był wyprodukowany przez Ośrodek film pt. „Przyjaciel Wrocławia” zrealizowany przez ks. Jerzego Rasiaka. Głównym tematem tego kilkuminutowego obrazu jest obecność kardynała Karola Wojtyły, a później papieża Jana Pawła II, we Wrocławiu. Film w głównej mierze składa się z materiałów archiwalnych, wykonanych przez księdza Rasiaka.

11. Film „Ossolineum. Pamięć i Tożsamość”

Ośrodek był współproducentem filmu poświęconego historii Zakładu Narodowego im. Ossolińskich. Film ukazuje postać Józefa Maksymiliana Ossolińskiego, okoliczności powstania jego księgozbioru, przekształconego następnie w Zakład Narodowy im. Ossolińskich oraz dzieje instytucji aż do momentu przeniesienia jej do Wrocławia. Film wykorzystywany będzie m.in. w projektach wystawienniczych i edukacyjnych Ośrodka (m.in. trafi na płytę, dołączaną do publikacji ze scenariuszami lekcji). 27 maja w Warszawie odbył się premierowy pokaz filmu, zorganizowany przez warszawską filię Ośrodka. We Wrocławiu film został zaprezentowany w siedzibie Zakładu Narodowego im. Ossolińskich 24 października 2008 r. oraz w Liceum Ogólnokształcącym im. J.M. Ossolińskiego w Brzegu Dolnym (19.12.2008 r.)

12. Inne działania edukacyjno–społeczne

W ramach projektów edukacyjno–społecznych Ośrodek prowadzi również szereg pomniejszych działań, mających na celu promowanie powojennej historii regionu. Między innymi Ośrodek:

- prowadzi szereg spotkań dla młodzieży, podczas których młodzi ludzie zapoznawani są z profilem działalności Ośrodka (np. 40 słuchaczy Kolegium Nauczycielskiego z Wrocławia, studenci z Białorusi, Obwodu Kaliningradzkiego oraz Ukrainy – w ramach realizacji projektu Study Tours to Poland, studenci historii Uniwersytetu Wrocławskiego, kilka grup studentów historii sztuki z Uniwersytetu Wrocławskiego);
- uczestniczy w wielu inicjatywach i spotkaniach, na których podejmowane są tematy związane z historią i jej znaczeniem, np. Dom Spotkań z Historią – debata pt. „Społeczne cele polityki historycznej” – wzięli w niej udział przedstawiciele 16 instytucji i stowarzyszeń, zajmujących się edukacją historyczną;
- w miejscowości Rusko odbyło się V Jubileuszowe Spotkanie Patriotyczno-Religijne. Uroczystość ta poświęcona jest pamięci więźniów obozu pracy przymusowej, który funkcjonował tam w latach 40. i 50.;
- zaprezentował swoją działalność na Seminarium PR Regionów, które zorganizowane zostało przez Polski Związek Public Relation;

- w I kwartale 2008 r. razem z Ośrodkiem Działań Twórczych „Światowid” i Radą Osiedla Biskupin–Sępólno–Dąbie –Bartoszewice zorganizowano pokaz filmów dokumentalnych „Historia w obiektywie”. W Ośrodku „Światowid” wyświetlone zostały filmy, zrealizowane przez Ośrodek na potrzeby wystawy „Pociąg do historii”, film nagrodzony w konkursie dla szkół (edycja I – 2007 r.) oraz „Lubin 89.07”. Przeprowadzone zostało również szkolenie dla wolontariuszy, którzy chcieliby włączyć się w program „Świadkowie Historii”. Zbierane były również kontakty od osób, chcących złożyć swoje relacje. W pokazie uczestniczyli mieszkańcy osiedli oraz uczniowie pobliskich szkół (około 40 osób). Projekt miał na celu zachęcić młodzież z okolicznych osiedli do zainteresowania się historią powojenną ich miasta i okolic;
- wraz z Fundacją Młodość i Tradycja oraz Miastem Wrocław, był współorganizatorem V i VI edycji programu edukacyjnego „Święto na plakacie”. Każda z edycji składa się zawsze z dwóch etapów. Pierwszy związany jest z przypomnieniem, przy okazji Święta Niepodległości, tradycji powstałej w XIX stuleciu i kultywowanej w II Rzeczypospolitej, polegającej na dekorowaniu w dniach świąt narodowych okien szkół, domów i urzędów okolicznościowym plakatem. Drugim etapem akcji jest konkurs skierowany do młodzieży wrocławskich szkół. Jego uczestnicy mają za zadanie wykonać pracę konkursową, upamiętniającą Święto Konstytucji 3 Maja (plakat, strony WWW, spot radiowy lub praca literacka). Akcja ma na celu zachęcenie młodych ludzi, rozmaicie uzdolnionych, do uczestnictwa we wspólniejszej tradycji radosnego i twórczego świętowania narodowych rocznic. V edycja zakończyła się 13 maja – wtedy to odbyła się uroczystość rozdania nagród laureatom konkursów, organizowanych w ramach projektu. VI edycja rozpoczęła się we wrześniu i trwała do końca 2008 r. – opierała się na podobnych zasadach jak poprzednie.

IV. PROJEKTY ZWIĄZANE Z POSTACIĄ KARDYNAŁA BOLESŁAWA KOMINKA

Kardynał Bolesław Kominek to jedna z najznamienitszych postaci powojennej historii Wrocławia oraz główny inicjator pojednania polsko-niemieckiego. „Orędzie Biskupów Polskich do ich Niemieckich Braci w Chrystusowym Urzędzie Pastorskim”, napisane przez kardynała i podpisane przez 36 polskich biskupów, rozpoczęło tak ważny proces normowania stosunków z zachodnim sąsiadem. Ośrodek, chcąc propagować dziedzictwo kardynała Kominka, przygotował i zrealizował cztery przedsięwzięcia.

1. Konferencja naukowa „Kardynał Bolesław Kominek – prekursor pojednania polsko–niemieckiego”.

Konferencja naukowa we Wrocławiu pt. „Kardynał Bolesław Kominek – prekursor pojednania polsko–niemieckiego” miała na celu przybliżenie sylwetki metropolity wrocławskiego, ukazanie jego działalności na tle stosunków polsko–niemieckich w okresie powojennym i relacji Kościoła z państwem w czasie dyktatury komunistycznej oraz ukazanie okoliczności powstania i siły oddziaływania orędzia pojednawczego, skierowanego przez episkopat Polski do biskupów niemieckich 18 listopada 1965 r. Do udziału w konferencji zaproszeni zostali naukowcy z wielu ośrodków badawczych: Uniwersytetu Wrocławskiego, Uniwersytetu Opolskiego, Instytutu Pamięci Narodowej, Polskiej Akademii Nauk w Warszawie i Centrum Badań Historycznych Polskiej Akademii Nauk w Berlinie oraz Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu:

- Ks. prof. Jan Krucina (Wrocław) – „Kardynał Bolesław Kominek – prekursor pojednania polsko–niemieckiego”,
- Prof. Grzegorz Strauchold (IH UW.) – „Kardynał Bolesław Kominek w trzech kulturach”,
- Ks. bp. prof. Jan Kopiec – „Kardynał Bolesław Kominek jako administrator apostołski w Opolu w latach 1945–1951”,
- Dr hab. Jan Żaryn – (BEP IPN Warszawa) – „Episkopat polski a relacje polsko–niemieckie po 1945 r.”. Z powodu nieobecności, jego wykład odczytał dr Łukasz Kamiński,
- Prof. dr hab. Piotr Madajczyk (Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa) – „Okoliczności powstania orędzia biskupów polskich do biskupów niemieckich”,
- Dr Robert Żurek (Centrum Badań Historycznych PAN, Berlin) – „Odpowiedź biskupów niemieckich na orędzie biskupów polskich”,
- Dr Łukasz Kamiński (BEP IPN Warszawa, UW.) – „Reakcja społeczeństwa i władz na orędzie biskupów polskich do biskupów niemieckich”,

- Dr Stanisław Bogaczewicz (IPN Wrocław) – „Kardynał Bolesław Kominek a aparat państwa komunistycznego”,
- Ks. prof. Józef Pater (PWT Wrocław) – „Współpracownicy Kardynała Bolesława Kominka”,
- Joanna Giel (IFG UW.) – „Reakcja prasy niemieckiej a orędzie pojednawcze”,
- Piotr Sroka (IH UW.) – „Kardynał Bolesław Kominek i orędzie w oczach kleryków wrocławskich”,
- Wojciech Kucharski (IH UW.) – „Najważniejsze źródła do badania kulis powstania orędzia biskupów polskich do biskupów niemieckich”.

Konferencja odbyła się 4 grudnia 2008 r. w auli Papieskiego Wydziału Teologicznego. Na sesji było około 300 słuchaczy m.in. studenci PWT, klerycy seminarium duchowego, studenci Kolegium Nauczycielskiego im. G. Priamowicza, studenci Instytutu Historycznego.

Na przyszły rok planuje się wydanie publikacji pokonferencyjnej, zawierającej referaty wygłoszone na konferencji.

2. Zbieranie archiwaliów i wspomnień kleryków o kardynale Kominku

Ośrodek zorganizował także kwerendy w archiwach i bibliotekach polskich i niemieckich, w celu znalezienia nowych źródeł, dokumentujących działalność kardynała Bolesława Kominka oraz przeprowadził akcję zbierania relacji, dotyczących kardynała Kominka od kleryków seminarium wrocławskiego, którzy byli wyświęceni na kapłanów w latach 1956–1973.

Kwerenda, trwająca w okresie lipiec–wrzesień 2008, przeprowadzona była pod dwoma kątami. W berlińskich bibliotekach: Staatsbibliothek zu Berlin oraz Landes und Staat Bibliothek, Zentrum für Berlin-Studien przeprowadzono kwerendę w niemieckiej prasie wschodniej (Neues Deutschland, National Zeitung, Junge Welt, Bauern-Echo, Berliner Zeitung, Norddeutsche Zeitung) i zachodniej – artykuły z okresu grudzień 1965– styczeń 1966.

Kwerendzie podległy materiały, związane z Kardynałem Kominkiem, m.in. w Archiwum Akt Nowych – materiały byłego Urzędu do Spraw Wyznań. Pozyskano fotokopię tekstu oryginału listu biskupów polskich do biskupów niemieckich z Historisches Archiv des Erzbi-

stums Koelm. Ośrodek skontaktował się także z rodziną kardynała i dzięki jej życzliwości otrzymał do wykorzystania zdjęcia oraz pamiątki rodzinne kardynała.

Zostały przeprowadzone wspomniane wywiady z 17 klerykami, wyświęconymi we wrocławskim seminarium w latach 1956–1973. Powstały z nich stenogramy i opracowania opatrzone przypisaniami. Na podstawie wniosków, zawartych w projekcie, napisano jeden z referatów przedstawiony na konferencji, a dzięki dwóm wywiadam przygotowano dokumentację do filmu o kardynale, który wyprodukował Ośrodek.

Przeprowadzono również notację z sekretarzem kardynała i najbliższym współpracownikiem – ks. prof. Janem Kruciną, która również częściowo została wykorzystana w filmie „Kapłan Pojednania”, a w przyszłości zostanie ona wykorzystana do innych projektów Ośrodka.

”... udzielamy przebaczenia
i prosimy o przebaczenie.”

3. Film dokumentalny „Kapłan Pojednania”

Ośrodek wyprodukował film dokumentalny na temat kardynała Kominka oraz listu biskupów polskich do biskupów niemieckich. Zdjęcia kręcone były m.in. w Krakowie, Wrocławiu, Wiedniu i Berlinie. Film zawiera sceny rekonstrukcji, wywiady, prezentuje archiwalia. Występują w nim m.in. Richard von Weisecker (prezydent RFN w latach 1984–94) oraz Hansjakob Stehle (dziennikarz watykanista – specjalizujący się w relacjach polsko–niemieckich). Wywiad z prezydentem Weiseckerem ukaże się również w trzecim numerze kwartalnika „Pamięć i Przyszłość”.

Celem tego projektu było rozpropagowanie postaci kardynała oraz dzieła jego życia – orędzia. Premiera odbyła się 10 grudnia 2008 r. w Warszawie. Promocja filmu i premiera wrocławska odbędą się w roku 2009 r. Planuje się również stworzenie niemieckojęzycznej wersji filmu.

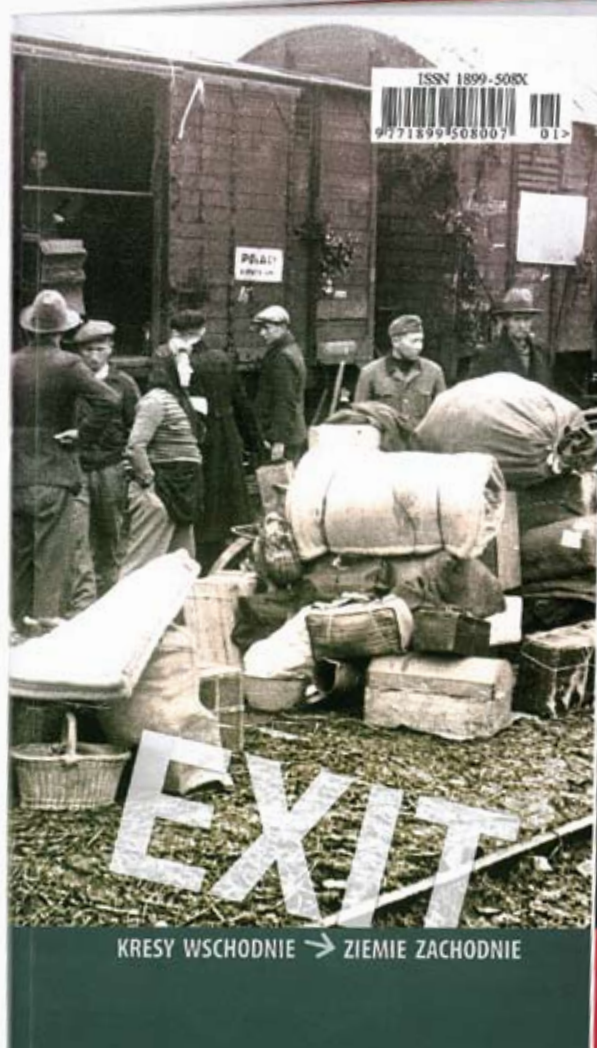

4. Debata „Orędzie biskupów polskich do biskupów niemieckich jako przykład roli polskiego Kościoła w przewycięzaniu powojennych podziałów w Europie”

10 grudnia 2008 r. w Warszawie odbył się premierowy pokaz filmu „Kapłan Pojednania”. Po nim nastąpiła debata nt. „Orędzie biskupów polskich do biskupów niemieckich jako przykład roli polskiego Kościoła w przewycięzaniu powojennych podziałów w Europie”, w której udział wzięli:

- dr Piotr Cywiński (dyrektor Muzeum Auschwitz–Birkenau, prezes Klubu Inteligencji Katolickiej w Warszawie),
- kardynał Henryk Gulbinowicz (były ordynariusz diecezji wrocławskiej),
- bp Josef Homeyer (były ordynariusz diecezji Hildesheim, były przewodniczący Komisji Episkopatów Wspólnoty Europejskiej),
- dr Kazimierz M. Ujazdowski (przewodniczący Rady Programowej Ośrodka „Pamięć i Przyszłość”, były minister kultury i dziedzictwa narodowego),
- prof. Jan Żaryn (dyrektor Biura Edukacji Publicznej Instytutu Pamięci Narodowej).

W debacie uczestniczyło około 90 osób.

KRESY WSCHODNIE → ZIEMIE ZACHODNIE

pamięć i przyszłość

Nr 1/06 Kwartałnik
ISSN 1899-508X
Cena 9 zł
(97% VAT)

**KRASNOŁUDKI
I ŻOŁNIERZE**

WROCLAWSKA OPOZYCJA LAT OSIEMDZIESIĄTYCH
W środku: W-w B0-B9. Opozycyjna mapa Wrocławia

pamięć i przyszłość

W numerze m.in.: • Morawiecki o Solidarności Waizającej | Al-Kaidzie • Fydnych o Januszkim • Skoczylas o Waigórskim

Nr 1/06 Kwartałnik
ISSN 1899-508X
Cena 9 zł

V KWARTALNIK „PAMIĘĆ I PRZYSZŁOŚĆ”

Ośrodek we wrześniu 2008 r. wydał pierwszy numer kwartalnika pt. „Pamięć i Przyszłość”.

To pismo o tematyce historycznej i społeczno-kulturalnej adresowane jest do czytelników zainteresowanych kulturowym i historycznym aspektem fenomenu, jakim są ziemie zachodnie. Treści historyczne traktowane są jako punkt wyjścia do debaty na temat kształtowania tożsamości zbiorowej, a także rozważań o przyszłości regionu i Polski w Europie. Periodyk wysyłany jest do najważniejszych placówek naukowych i bibliotek w Polsce. Pismo zyskuje pozytywne opinie w środowisku naukowym. Nakład wynosi 2500 egzemplarzy.

Do końca bieżącego roku sprawozdawczego wydane zostały dwa numery periodyku. Pierwszy nosił tytuł „Exit. Kresy Wschodnie – ziemie zachodnie” i podnosił temat przesiedleń oraz pierwszych lat powojennych na ziemiach zachodnich. Drugi numer pt. „Krasnoludki i żołnierze”, wydany w grudniu, zawierał artykuły dotyczące działań opozycyjnych na Dolnym Śląsku w latach 80. W opracowaniu jest już trzeci numer kwartalnika, którego tematem będzie pojednanie polsko-niemieckie.

W ramach promocji czasopisma została zorganizowana debata panelowa „POPKULTURA@POSTHISTORIA. Po co nam dziś historia?”, w której udział wziął dr Łukasz Kamiński (UWr., IPN Warszawa), Sebastian Liszka (Krytyka Polityczna), dr Paweł Ukielski (Muzeum Powstania Warszawskiego), Marek Mutor (Ośrodek „Pamięć i Przyszłość”). Uczestnicy panelu zastanawiali się, w jaki sposób prezentować i promować historię w czasach zdominowanych przez popkulturę i media.

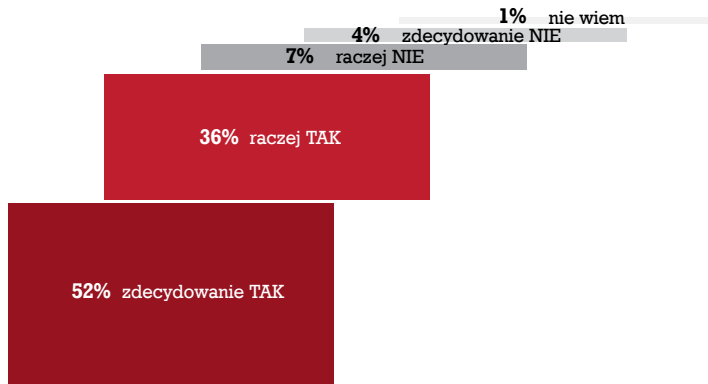
Kwartalnik był również patronem medialnym tegorocznej edycji Dolnośląskiego Forum Politycznego i Gospodarczego w Krzyżowej.

VI. CENTRUM „PAMIĘĆ I PRZYSZŁOŚĆ”

Ośrodek planuje stworzenie placówki, w której za pomocą nowoczesnych form prezentowana będzie najnowsza historia Wrocławia i regionu, ma operować nowoczesnymi technikami, multimediami, ma mieć charakter narracyjny i przedstawiać ofertę kierowaną do szerokiej publiczności. Ma też być równocześnie miejscem rozmaitych wydarzeń kulturalnych, edukacyjnych i społecznych.

Prace nad stworzeniem Centrum trwały od 2007 r., natomiast sam projekt uzyskał wstępne gwarancje na finansowanie ze środków europejskich. Niestety pre-umowa w tej sprawie została na początku 2008 r. wypowiedziana przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego i projekt został wyłączony ze zweryfikowanej listy projektów kluczowych (listy indykatywnej).

O konieczności powstania jednostki muzealnej, dotyczącej historii najnowszej, świadczą badania opinii publicznej przeprowadzone na zlecenie Ośrodka przez firmę GFK Polonia.

88% ankietowanych jest przekonanych o tym, że powinno powstać muzeum powojennej historii Polski zachodniej. Zdecydowany sprzeciw wyraża tylko 4%.

W 2008 r., w związku z projektem, wykonano następujące prace:

- sporządzono program działalności kulturalnej oraz analizę działań podobnych placówek na świecie;
 - zostały stworzone założenia koncepcyjne;
 - wybrano lokalizację inwestycji;
 - przygotowano harmonogram prac związanych z inwestycją;
 - przygotowano dokumentację do wniosku aplikacyjnego na dofinansowanie inwestycji z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, Priorytetu XI Kultura i dziedzictwo. Rozwój oraz poprawa stanu infrastruktury kultury o znaczeniu ponadregionalnym;
 - uzyskano wytyczne konserwatorskie adaptacji budynku przy ul. Księcia Witolda. Zalecenia konserwatorskie stanowią istotną wskazówkę dla opracowania „Programu Funkcjonalno-Użytkowego”;
 - opracowano „Program Funkcjonalno-Użytkowy”, stanowiący wkład merytoryczny do „Regulaminu Konkursu na opracowanie koncepcji architektoniczno-urbanistycznej”;
 - opracowano „Raport z badania opinii publicznej” dot. m.in. budowy Centrum, a na jej podstawie wymaganą analizę popytu;
 - sporządzono „Założenia programowe i organizacyjne” stanowiące syntetyczny opis merytoryczny przyszłego muzeum;
 - sporządzono roboczą wersję „Programu kulturowego”, który będzie istotnym elementem „Studium Wykonalności” prezentującym ofertę placówki;
 - opracowano „Analizę popytu”, na podstawie ankiet i badania opinii publicznej, która pozwala z większą dokładnością oszacować przyszłą frekwencję zwiedzających muzeum;
 - na podstawie pozyskanych wyników przeprowadzonej analizy popytu, zlecono opracowanie „Studium Wykonalności” dla I etapu projektu w trybie konkursowym;
 - sporządzono „Regulamin konkursu na opracowanie koncepcji architektoniczno – urbanistycznej obiektu przeznaczonego na cele muzealno – edukacyjne”;
 - opracowano „Operat dendrologiczny” dla przedmiotowej działki, zgodnie z uzyskanymi wytycznymi konserwatorskimi. Operat stanowił będzie jeden z załączników do regulaminu konkursu architektonicznego oraz będzie istotnym źródłem informacji dla oszacowania oddziaływania inwestycji na środowisko;
 - przy współpracy z Gazetą Wyborczą oddz. Wrocław rozpoczęto debatę publiczną nad nową nazwą przyszłego muzeum – gazeta opublikowała ankietę, w której czytelnicy mogli wybrać najlepszą z podanych propozycji lub przysłać własny pomysł na nazwę dla nowej placówki;
 - zlecono opracowanie programu funkcjonalno-użytkowego wraz z szacunkiem kosztów. Jest to jeden z niezbędnych załączników do wniosku aplikacyjnego oraz źródło danych na temat planowanych kosztów realizacji dla analiz finansowych, opracowanych w „Studium Wykonalności”. Dokument został zlecony jako dostosowanie istniejącego materiału (opracowanego na etapie prac nad planowanym wstępnie konkursem architektonicznym) do nowych założeń inwestycyjnych i został już opracowany;
 - zlecono opracowanie „Studium Wykonalności” dla projektu, jako niezbędny załącznik wniosku o dofinansowanie przedsięwzięcia, oparte na nowych założeniach rozbudowy obecnego budynku (budowa nowej infrastruktury i remont istniejącego budynku w niezbędnym zakresie);
 - uzyskano deklarację instytucji odpowiedzialnej za monitoring obszarów Natura 2000 (Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody), iż planowana inwestycja Centrum „Pamięć i Przyszłość” nie wywrze istotnego wpływu na obszar Natura 2000;
- Po rozwiązaniu pre-mowy kontynuowane są prace koncepcyjne, które rozwijane będą również w roku 2009.

VII. PROMOCJA

Każdemu projektowi prowadzonemu lub współprowadzonemu przez Ośrodek towarzyszy akcja promocyjna. Akcje te dostosowane są m.in. do grupy docelowej odbiorców projektów. W zależności od potrzeby i zaplanowanej strategii promocji w ich skład wchodzi m.in. takie środki jak drukowane materiały informacyjne (np. ulotki, plakaty, ogłoszenia prasowe), merytoryczne (np. foldery, niewielkie publikacje), gadżety promocyjne itp. Zawsze o każdej działalności Ośrodka informowane są media oraz środowiska, które mogą zainteresować się konkretnym projektem.

Uciekaj!
NIE DAJ SIĘ ZŁAPAĆ SB!

Gra fabularna
„Solidarność Walcząca w stanie wojennym”

MAGRODY
dla uczniów - przenośne
odtworzenie DVD
dla szkoły - rzutnik

13 MAJA 2008

Zbliżenia do 15 kwietnia 2008 r.
Szczegółowe informacje na stronie:
www.pamieciprzyszlosc.pl

partneri medialni:
POLSKA GAZETA
RADIO P1 WROCŁAW

rzeka • miasto • ludzie

**PŁYWAJĄCA WYSTAWA
NA STULETNIJ BARCE**

poświęcona znaczeniu rzeki Odry dla Wrocławia i jego mieszkańców

bulwar Ławobójczy
obserwatorium

przy Halli Targowej, codziennie w g. 11-19

ZAPRASZAMY

więcej informacji:
www.rzeka-miasto-ludzie.pl

Ośrodek Pamięć i Przyszłość
www.pamieciprzyszlosc.pl

MIKIDN

TV P1 WROCŁAW

Pasjonuje Cię historia?
Lubisz rozmawiać z ciekawymi ludźmi?

Zostań wolontariuszem w programie zbierania świadków wydarzeń historycznych, a mykasz:

- wzbogacenie wiedzy o przeszłości przez wywiady z historykami
- możliwość wzięcia udziału w interesujących historycznych wydarzeniach
- możliwość wzięcia udziału w interesujących historycznych wydarzeniach

OCAL HISTORIĘ

ŚWIADKOWIE HISTORII

Ośrodek Pamięć i Przyszłość
www.pamieciprzyszlosc.pl

Ośrodek Pamięć i Przyszłość
www.pamieciprzyszlosc.pl

**Pamięć
I PRZYSZŁOŚĆ**

POCIĄG DO HISTORII

PODRÓŻ PRZEZ HISTORIĘ
ziem zachodnich 1939-2007

wystawa

RZESZĄD JAZDY PODARU:

27 - 31 X	Malczyce, peron 1, tor 7
3 - 7 XI	Jelcza-Łaskowice, peron 2, tor 4
10 - 14 XI	Wąbrzych Olszyna, peron 3, tor 4
	Wrocław Olszyna, peron 5, tor 9

GŁÓWNY DWORZEC KOLEJOWY:

sobota: g. 13 - 21
niedziela - wtorek: g. 9 - 21
środa: g. 9 - 18

wolga wolny

POCIĄG DO HISTORII

Ośrodek Pamięć i Przyszłość
www.pamieciprzyszlosc.pl

Partnerzy wystawy:
PKP
PEP CARGO

Partnerzy medialni:
TV P1 WROCŁAW
RADIO P1 WROCŁAW

dyrektor Ośrodka „Pamięć i Przyszłość”
Marek Mioduski
Partneri nad wyspami:
Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego
Miasto Wrocław

KALENDARIUM WYDARZEŃ ZORGANIZOWANYCH PRZEZ OŚRODEK „PAMIĘĆ I PRZYSZŁOŚĆ” W 2008 R.

11 stycznia 2008 r.

Gala uroczystego wręczenia nagród zwycięzcom I edycji konkursu dla szkół pt. „Życie nasze i naszej miejscowości tuż po wojnie. Świadcstwa historyczne 1945–1956”.

20 lutego 2008 r.

Pierwszy wykład w ramach Wałbrzyskiej Akademii Historycznej [WAH] pod patronatem Ośrodka „Pamięć i Przyszłość”. Prof. Jerzy Eisler (IPN Warszawa) mówił o „Specyfice wydarzeń marcowych na Dolnym Śląsku na tle ogólnej sytuacji w Polsce w 1968 r.” Projekt organizowany we współpracy z Urzędem Miejskim Wałbrzyska.

1 marca 2008 r.

Pokaz filmów pt. „Historia w obiektywie” połączony z warsztatami dla wolontariuszy.

6 marca 2008 r.

Wykład dr. Stanisława Bogaczewicza, pt. „Rola Kościoła Katolickiego w budowaniu polskości na ziemiach zachodnich po 1945 r.”, w ramach WAH.

11 marca 2008 r.

Ośrodek zorganizował spotkanie upamiętniające rocznicę śmierci kardynała Bolesława Kominka – m.in. złożono kwiaty pod pomnikiem kardynała.

11 marca 2008 r.

Otwarta została strona internetowa poświęcona sztuce kulinarnej Dolnego Śląska www.dolnoslaskistol.pl.

17 marca 2008 r.

Ośrodek, wraz z Uniwersytetem Wrocławskim oraz Instytutem Pamięci Narodowej, zorganizował konferencję „Wokół Marca '68 na Dolnym Śląsku”. Uczestniczyło w niej około 150 słuchaczy.

26 marca 2008 r.

Ogłoszenie II edycji konkursu dla szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych „Życie codzienne, kulturalne i społeczne na ziemiach zachodnich. Świadkowie historii 1956–1980”.

27 marca 2008 r.

Kolejny wykład w ramach WAH – prof. Krzysztof Kawalec (IPN oddz. Opole, Instytut Historyczny UW) pt. „Programy polskich stronnictw dotyczące Ziemi Zachodnich”.

28 marca 2008 r.

„Pociąg do historii” na wrocławskim Dworcu Nadodrze – 2 400 zwiedzających.

19–23 kwietnia 2008 r.

„Pociąg do historii” na bolesławieckim dworcu kolejowym. W ciągu pięciu dni wystawę zwiedziło 3000 osób.

23 kwietnia 2008 r.

Anna Grubińska i Joanna Wawrzyniak – zajmujące się w swojej pracy historią mówioną (realizujące projekt „Pamiętanie Peerelu”) – przeprowadziły w Ośrodku szkolenie dla 15 wolontariuszy; podczas spotkań zaktualizowane zostały metody zbierania świadectw;

3–8 maja 2008 r.

„Pociąg do historii” na stacji w Grodkowie – 2 500 zwiedzających.

7 maja 2008 r.

Premiera filmu „Ossolineum. Pamięć i Tożsamość” w reżyserii Macieja Piwowarczuka w warszawskim kinie „Femina”. Film, współwyprodukowany przez Ośrodek, opowiada o historii Zakładu Narodowego im. Ossolińskich.

10–14 maja 2008 r.

„Pociąg do historii” w Boreczku – 1 600 zwiedzających.

13 maja 2008 r.

Uroczystość wręczenia nagród V edycji konkursu „Święto na plakacie” organizowanego przez Ośrodek i Fundację Młodość i Tradycja.

13 maja 2008 r.

Na terenie wrocławskiego Starego Miasta toczyła się edukacyjna gra terenowa pt. „Solidarność Walcząca w stanie wojennym”. Ponad 100 uczestników z wrocławskich szkół średnich miało za zadanie wczuć się w rolę opozycjonistów z lat 80. Ogromne zainteresowanie mediów (m.in. informacja w Teleekspresie, Panoramie, Wiadomościach TVP, Fakty TVN, 4 wejścia na żywo w TVN 24).

17–21 maja 2008 r.

„Pociąg do historii” w Wołowie – 2 000 zwiedzających.

31 maja – 04 czerwca 2008 r.

„Pociąg do historii” zwiedziło 1 200 mieszkańców Mioszowa i sąsiednich miejscowości.

6–11 czerwca 2008 r.

Wystawa „Pociąg do historii” gościła w Głogowie. Zwiedziło ją 3 200 osób.

14–18 czerwca 2008 r.

Wystawa „Pociąg do historii” w Świdnicy – zwiedziło ją tam 2 200 osób.

21–25 czerwca 2008 r.

„Pociąg do historii” zawitał do Kostrzyna nad Odrą. Wystawę zwiedziło 600 osób.

5 lipca 2008 r.

„Pociąg do historii” w Strzelinie. Zwiedziło go 1 000 osób.

29 lipca – 4 sierpnia 2008 r.

„Pociąg do historii” przebywał w Kostrzynie nad Odrą podczas trwania Przystanku Woodstock. Zwiedziło go wtedy 1200 osób.

1–14 sierpnia 2008 r.

Ośrodek „Pamięć i Przyszłość” zorganizował wystawę plenerową „Całe morze budowania. Wrocławska architektura 1945–1989”.

4–25 sierpnia 2008 r.

Ośrodek zorganizował wraz z Fundacją Ośrodka KARTA wystawę pt. „'68. Środek Peerełu” Na pięćdziesięciu tablicach zaprezentowane zostały najważniejsze i najciekawsze wydarzenia, które miały miejsce w ciągu 12 miesięcy 1968 roku.

9–13 sierpnia 2008 r.

„Pociąg do historii” – stacja Kłodzko Główne.
Wystawę zwiedziło 1 300 osób.

17–27 sierpnia 2008 r.

„Pociąg do historii” – Wrocław Główny, 2100 zwiedzających.

18 sierpnia – 7 września 2008 r.

Wystawa „'68. Środek Peerełu” na bolesławieckim rynku.

25 sierpnia 2008 r.

Otwarcie wystawy „Tramwaj wolności”
pt. „Sierpień '80” inauguracja akcji.

30 sierpnia 2008 r.

Wystawa „Pociąg do historii” gości w Chociwlu (zachodniopomorskie), 1 300 zwiedzających.

6–10 września 2008 r.

Wystawa „Pociąg do historii” w Marciszowie, 1 500 zwiedzających.

7–28 września 2008 r.

Wystawa „'68. Środek Peerełu” w Nowogrodzcu.

11 września 2008 r.

Wykład dr Bożeny Szaynok (Instytut Historyczny UW),
„Społeczność żydowska na Dolnym Śląsku po II wojnie światowej”,
w ramach WAH.

13–17 września 2008 r.

Wystawa „Pociąg do historii” w Brzegu Dolnym.
Zwiedziło ją 1 900 osób.

15 września 2008 r.

Do sprzedaży trafił pierwszy numer ogólnopolskiego kwartalnika „Pamięć i Przyszłość”.

15 września 2008 r.

Ogłoszenie wyników konkursu na stypendium młodego naukowca.

18 września 2008 r.

Wykład dr hab. Krzysztofa Szwagrzyka (IPN Wrocław),
„Poszukiwania miejsc pochówku ofiar terroru komunistycznego na Dolnym Śląsku”, w ramach WAH.

19–24 września 2008 r.

Wystawa „Pociąg do historii” w Dusznikach Zdroju,
1 600 zwiedzających.

27 września – 1 października 2008 r.

„Pociąg do historii” w Kaliszu Pomorskim, 1 800 zwiedzających.

29 września – 12 października 2008 r.

Wystawa „'68. Środek Peerełu” prezentowana w Lubinie.

2 października 2008 r.

Wykład dr Joanny Nowosielskiej-Sobel (Instytut Historyczny, UW),
„Kształtowanie się tożsamości zbiorowej ludności ziem zachodnich po II wojnie światowej na przykładzie Dolnego Śląska” w ramach WAH.

9 października 2008 r.

Wykład Piotra Kokocińskiego (scenarzysta, m.in. „Golgoty Wrocławskiej”), pt. „Proces stalinowski Henryka Szwejcera”, w ramach WAH.

10 października 2008 r.

Otwarcie wystawy „Rzeka–Miasto–Ludzie”.

11–15 października 2008 r.

„Pociąg do historii” w Zawierciu, 1 600 zwiedzających.

11 października 2008 r.

Wycieczka piesza po Wałbrzychu pt. „Szlakiem Starego Grodu” w ramach WAH.

13–26 października 2008 r.

Wystawa „'68 Środek PEERELU” prezentowana w Polkowicach.

14 października 2008 r.,

Projekcja filmu dokumentalnego pt. „Oskarżenie”, w ramach WAH.

21 października 2008 r.

Projekcja kroniki filmowej – „Ziemie Odzyskane.
Propaganda PRL-u”, w ramach WAH.

23 października 2008 r.,

Wykład dr Łukasza Kamińskiego (IPN Warszawa, Instytut Historyczny UW), „Przebieg kryzysów społeczno-politycznych w PRL-u na Dolnym Śląsku” w ramach WAH.

23 października 2008r.

W Starym Ratuszu we Wrocławiu nastąpiło uroczyste otwarcie wystawy „Teatr Żydowski na Dolnym Śląsku”. Ekspozycja współorganizowana przez Ośrodek opowiadała o dziejach Teatru Żydowskiego, który działał w powojennym Wrocławiu do 1968 r.

24 października 2008 r.

W Sali Konferencyjnej Zakładu Narodowego im. Ossolińskich odbyła się projekcja filmu „Ossolineum. Pamięć i Tożsamość” w reżyserii Macieja Piwowarczuka.

25–31 października 2008 r.

„Pociąg do historii” w Warszawie (stacja Warszawa Gdańska).

27 października – 10 listopada 2008.

Wystawa „'68 Środek PEERELU” prezentowana w Głogowie.

30 października 2008 r.

Wykład prof. Stefana Bednarka (Katedra Etnologii, UW),
„Rola kultury w budowaniu tożsamości mieszkańców Dolnego Śląska po II wojnie światowej”, w ramach WAH.

3–6 listopada 2008 r.

„Pociąg do historii” w Warszawie, 2 100 zwiedzających.

5 listopada 2008 r.

Panel dyskusyjny zorganizowany przez kwartalnik „Pamięć i Przyszłość” pt. „POPKULTRUA@POSTHISTORIA. Po co nam dziś historia?”, w którym udział wzięli dr Łukasz Kamiński (IPN Warszawa, UW), Sebastian Liszka (Krytyka Polityczna), dr Paweł Ukielski (Muzeum Powstania Warszawskiego), Marek Mutor (Ośrodek „Pamięć i Przyszłość”).

6 listopada 2008 r.

Otwarcie wystawy będącej kolejną ekspozycją z cyklu „Tramwaj Wolności” tym razem w tramwajach obejrzeć można było wystawę pt. „Rok 1918” oraz „Radosne Święto Niepodległości”.

8–14 listopada 2008 r.

„Pociąg do historii” w Drawsku Pomorskim, 1 800 zwiedzających.

11 listopada 2008 r.

Z okazji 90. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości Ośrodek współorganizował dwie wystawy plenerowe: „Radosne Święto Niepodległości” oraz „Rok 1918”, które stanęły na wrocławskim Rynku.

13 –20 listopada 2008 r.

Festiwal filmowy „Kadry Wrocławia. Od Breslau do Wrocławia – filmowe oblicze miasta”. W Multikinie przy Placu Grunwaldzkim można było zobaczyć kilkadziesiąt filmów dokumentalnych i nie tylko, w tym filmy wyprodukowane przez Ośrodek, który współorganizował festiwal.

17–21 listopada 2008 r.

„Pociąg do historii” w Policach, 2 000 zwiedzających.

14 listopada 2008 r.

W sali konferencyjnej Zakładu Narodowego im. Ossolińskich Ośrodek zorganizował promocję książki „11 Dzielnych Ludzi”.

20 listopada 2008 r.

Ośrodek „Pamięć i Przyszłość” wraz z Fundacją Lubiąż współorganizował konferencję dla nauczycieli pt. „Lubiąż – pamięć i przyszłość”.

21–23 listopada 2008 r.

Kwartalnik „Pamięć i Przyszłość” był patronem medialnym tegorocznej edycji Dolnośląskiego Forum Politycznego i Gospodarczego w Krzyżowej.

4 grudnia 2008 r.

Odbyła się konferencja naukowa pt. „Kardynał Bolesław Kominek – prekursor pojednania polsko–niemieckiego”.

9 grudnia 2008 r.

Wyszedł drugi numer kwartalnika „Pamięć i Przyszłość” – „Krasnoludki i żołnierze”.

10 grudnia 2008 r.

Premiera filmu „Kapłan Pojednania” oraz debata „Orędzie biskupów polskich do biskupów niemieckich jako przykład roli polskiego Kościoła w przewyciężaniu powojennych podziałów w Europie.”

11 grudnia 2008 r.

Otwarcie kolejnych dwóch wystaw w ramach „Tramwaju Wolności”.

17 grudnia 2008 r.

W auli Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu odbyła się wigilia dla 200 „Świadków Historii” oraz rozdanie nagród laureatom II edycji konkursu dla szkół ponadpodstawowych pt. „Życie codzienne, kulturalne i społeczne na ziemiach zachodnich. Świadectwa historyczne 1956–1980”.

2008

Ośrodek „Pamięć i Przyszłość”

al. gen. J. Hallera 8

53-318 Wrocław

tel.: 071 334 90 44

www.pamieciprzyszosc.pl

Institucja kultury współprowadzona przez:

MKiDN
Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

tekst: **Aleksandra Rusnak**
redakcja merytoryczna: **Marek Mutor, Tomasz Przedpełski**
redaktor prowadzący: **Agnieszka Hasik**
korekta: **Ernest Dyczek**
projekt graficzny i skład: **Joanna Jarco**

Fotografie pochodzą
ze zbiorów Ośrodka, Muzeum Architektury we Wrocławiu
oraz ze zbiorów prywatnych
Zdjęcia wykonali: **Joanna Jarco, Karolina Kosowicz,**
Norbert Ples, Wincenty Styś, Tomasz Woźny, Maciej Zapiór

2008